

KS-25/00869

§ 25

Motion - Att förlänga undersköterskeutbildningen i Norsjö till fyra terminer i stället för tre

Bakgrund

En motion inkom från Moderaterna i augusti 2025 angående att förlänga undersköterskeutbildningen i Norsjö till fyra terminer i stället för tre. Verksamheten har utrett frågan och konstaterar att det är möjligt att förlänga utbildningen till fyra terminer i stället för tre. Det finns både fördelar och nackdelar med att förlänga utbildningen.

En förlängd utbildning kommer innebära ett minskat genomflöde av elever vilket innebär att inkomsterna kommer att minska.

Utifrån rådande ekonomiska läge ser inte verksamheten att det är en skälig utökning av prioritering. Verksamheten ser inte heller att beslut om fyra terminer skulle lösa problematiken med att en del elever har svårt att fullfölja studierna.

Ekonomi

Ökad prioritering med 200 000kr/år

Tidsbegränsningar/tidsperspektiv

Start hösttermin 2026

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen avslås.

Yrkanden

Magnus Eriksson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Håkan Jansson (M) yrkar bifall till motionen.

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och Håkan Janssons förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Votering begärs.

Propositionsordning

Ja-röst för kommunstyrelsens förslag

Nej-röst för Håkan Janssons förslag

Med 21 ja-röster mot 5 nej-röster beslutar kommunfullmäktige enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25 forts.

Beslutsunderlag

Utlåtande, bilaga

Motion 2025-08-28, aktbilaga

Utbildnings- och omsorgsutskottet 2026-01-19 § 17

Kommunstyrelsen 2026-02-03 § 27

Kommunfullmäktiges beslut

- Motionen avslås.

Mot beslutet reserverar sig samtliga ledamöter från Moderaterna.

Beslutet skickas till

Moderaterna

Camilla Hedlund

Susanne Liden

Svar på motion - Att förlänga undersköterskeutbildningen i Norsjö till fyra terminer i stället för tre

Bakgrund

En motion inkom från Moderaterna angående att förlänga undersköterskeutbildningen i Norsjö till fyra terminer i stället för tre.

Vård- och omsorgsutbildningen för undersköterskor och vårdbiträden i Norsjö kommun organiseras i form av college, förkortat VOC. Studietakten är tre terminer, där yrketeori varvas med praktiska moment i klassrum/metodrum samt praktik i form av arbetsplatsförlagt lärande (APL) inom tre olika vårdområden; LSS, äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. Svenska eller svenska som andraspråk samt samhällskunskap är obligatoriska ämnen där det krävs godkänt betyg för att en elev ska erhålla den skyddade yrkestiteln undersköterska. Elev som slutför två terminer och minst två praktikperioder erhåller diplom för vårdbiträde.

Intag sker varje höst och vår med undantag för var tredje termin när inget intag sker, markerat med fet stil i tabellen. Det innebär att två årskurser körs parallellt, se nedan. Som tabellen nedan visar innebär en fjärde terminen att intag endast kan ske vid 2 av 4 terminer, till skillnad från nuvarande systemet då intag sker 2 av 3 terminer.

Tabell som visa vilka terminer som studerar samtidigt.

Vid tre terminer

VT -26	HT -26	VT -27	HT - 27	VT - 28	HT -28	VT - 29
Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 1
Termin 3	Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 1	Termin 2	Termin 3

Vid införande av fyra terminer

VT - 26	HT 26	VT-27	HT -27	VT -28	HT - 28	VT -29
Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 4	Termin 1	Termin 2	Termin 3
Termin 3	Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 4	Termin 1	Termin 2

*obs – fetmarkerade kolumner innebär inget nytt intag

Minsta antalet poäng för att få CSN för heltidsstudier är 400 poäng per termin. Idag läser VOC-elever 1500 poäng på tre terminer. Skulle man lägga ut detta på fyra terminer så krävs det att eleverna läser ytterligare en kurs på 100 poäng för att nå miniminivån för heltidsstudier. Det krävs att verksamheten utarbetar ett upplägg där den extra kursen hålls i egen regi.

Kombination av studier och arbete

Att läsa på college innebär att eleverna studerar på plats med lärarledda lektioner två dagar per vecka. Resterade tid förväntas eleverna studera på egen hand. De elever som studerar idag har redan anställning inom sin

hemkommun, antingen med tillsvidarejänster eller som timvikarier. Tre av eleverna studerar med stöd av kommunens omsorgslyft.

Eleverna läser totalt ca 500 poäng per termin vilket innebär studier på heltid. Samtliga elever som idag studerar på VOC har trots detta valt att kombinera sina studier med sitt ordinarie arbete i stället för att vara tjänstlediga, vilket innebär en hög arbetsbelastning för eleverna. Även om eleverna väljer att arbeta under den period som de studerar har antalet elever som fullföljer sina studier till undersköterska (usk) eller vårdbiträde (vb) ökat de senaste terminerna, se tabell nedan.

Kursstart	Intag	Avbrott	Avslutade
Vt 22	9	2	7 (5 usk, 2 vb)*
Ht 22	0	0	Inget intag
Vt 23	9	3	6 (5 usk, 1 vb)
Ht 23	11	5	6 usk
Vt 24	0	0	Inget intag
Ht 24 (T3)	8	0*	pågående
Vt 25 (T2)	10	2*	pågående
Ht 25	0	0	Inget intag

* Ht 24 (T3) – Kurslut januari 2026, inga avbrott så här långt.

Vt 25 (T2) – Kurslut maj 2026, en elev ej påbörjat och en elev vb så här långt

Ekonomi

Verksamhetsåret för Vård- och omsorgscollege löper läsårsvis medan ersättningen beräknas på kalenderår. Statsbidraget beräknas utifrån antalet poäng för slutförda kurser. Det varierar dessutom beroende på om eleven har svenska som sitt första- eller andraspråk. För elever med svenska som sitt förstaspråk utgår en ersättning på 35 000 kr medan ersättningen för andraspråkselever är 110 000 kr. Den högre ersättning kommer med ett förbehåll att anordnaren tillhandahåller extra stöd för dessa elever, vilket vi i Norsjö löst genom en språkresurs på 25%.

Statsbidraget är inte en konstant summa utan justeras varje år av Skolverket utifrån inkomna ansökningar. Bidraget eftersöks i en gemensam ansökan från Västerbottensvux. Antalet slutförda kurspoäng för 2025 rapporteras i februari 2026 och ersättningen betalas ut i juli 2026 för att sedan återföras till 2025. Förutsättningarna gör det svårt att göra en exakt beräkning.

Kostnaden för Vård- och omsorgscollege i dag, beräknat utifrån 2025 års budget, uppgår till 1 097 000 kr. Samma utbildning, men med en förlängning till fyra terminer, skulle generera en lägre intäkt eftersom statsbidraget beräknas på antalet slutförda kurspoäng. Lönekostnader, lokalkostnader och övriga kostnader är konstanta oavsett antal terminer.

Idag söker verksamheten statsbidrag, alternativt interkommunal ersättning, för 1 000 poäng per elev och budgetår. Vid upplägget med fyra terminer där man läser 400 poäng per termin så kommer verksamheten att söka för 800

poäng per budgetår. Det innebär en minskning av intäkt med ca 200 000 kr per år.

Till budget 2026 har politiken prioriterat vård och omsorgscollege med 979 000kr. Med upplägget med 4 terminer skulle det under budgetåret 2026 krävas ytterligare 100 000kr för att kunna starta HT 2026. För 2027 kommer prioriteringen totalt att vara ca 1 179 000kr.

Tidsbegränsningar/tidsperspektiv

Den 1 juli 2025 trädde en ny läroplan för utbildningar inom vuxenutbildningen i kraft. Den innebär att kurser och utbildningar som startar efter 1 juli har nya kursplaner med nytt innehåll att förhålla sig till. För Norsjös del betyder det att de elever som i dag går termin 2 och termin 3 på Vård- och omsorgscollege (VOC) läser efter den tidigare läroplanen medan de elever som börjar i januari 2026 ska följa de nya läro- och kursplanerna.

En förändring av organisationen till fyra terminer skulle inte bara innebära att läraren ska undervisa två kurser parallellt utifrån två olika läroplaner och kursplaner. Läraren behöver dessutom omorganisera hela sin undervisning från grunden. Samma stoff ska då fördelas på ytterligare en termin och övrig tid ska fyllas med relevant stoff. Det gör att en förändring tidigast kan ske vid kursstart hösten 2026.

Analys

Det finns positiva och negativa effekter med båda uppläggen. Med fyra terminer får eleverna ett lugnare studietempo och längre tid att befästa nya kunskaper. En förlängning av utbildningen påverkar dock genomströmningen av elever negativt. Även ekonomin påverkas negativ eftersom statsbidraget beräknas på antalet slutförda kurspoäng som då ska täcka kostnader för ytterligare en termin, vilket det inte gör utan ytterligare prioritering krävs.

Med dagens upplägg examineras eleverna efter tre terminer. Genomströmningen är hög och eleverna kommer snabbare tillbaka till sina arbetsplatser. Den höga studietakten kan leda till att en del elever inte når hela vägen till en examen och legitimation som undersköterska utan blir vårdbiträde. I de fall elever avbryter sina studier helt är orsaken oftast att den språkliga nivån inte räcker till, svårigheter att få ihop livspusslet eller avflyttning från kommunen.

En omvärldsspaning visar att en studietakt på 500 poäng per termin inte är ovanligt i yrkesutbildningar där APL ingår. Eleverna har över tid valt att jobba i stället för att vara tjänstlediga och fokusera på studierna. Därför finns en farhåga att en förlängning till fyra terminer inte skulle lösa belastningen för eleverna utan att trenden att inte prioritera studier före arbete skulle fortsätta.

Slutsats

Utifrån rådande ekonomiska läge där verksamheten och övriga delar av kommunen behöver spara, så ser utbildning en svårighet med att kommunen ska kunna tillföra 100 000 under 2026. Även sett till kommande år så är det utifrån ekonomiska skäl inte prioriterat av verksamheten att utöka till fyra terminer. Verksamheten ser inte heller att beslut om fyra terminer skulle lösa problematiken med att en del elever har svårt att fullfölja studierna. Det är andra orsaker, som ex arbete, flytt och förändringar i livssituationen, som i hög grad påverkar om eleven riskerar att inte fullfölja studierna.